

Nəqliyyat sistemində də “Bir pəncərə” yaradılacaq

Ölkədə idxal-ixrac, tranzit, nəqliyyat və logistika sahəsində fəaliyyətin rəqəmsallaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər görülür. Prezident İlham Əliyevin 15 dekabr 2025-ci il tarixli fərmanına əsasən, xarici ticarətin tənzimlənməsi sahəsində dövlət idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, dövlət orqanlarının fəaliyyətinin səmərəli əlaqələndirilməsi, o cümlədən idxal-ixrac, tranzit, nəqliyyat və logistika əməliyyatları üzrə vahid giriş imkanı əsasında tam rəqəmsal mühitin yaradılması və yük axınlarının “ağıllı” idarə edilməsi sisteminin tətbiqi məqsədilə “Bir pəncərə” informasiya sisteminin yaradılması qərara alınıb.

Fərmana əsasən, xarici ticarət fəaliyyətinin həyata keçirilməsi ilə bağlı tələb olunan sənədlərin, o cümlədən kommersiya və nəqliyyat sənədlərinin təqdim edilməsi, nəqliyyat vasitələrinə və daşınan mallara dair sənədlərin və məlumatların elektron qaydada tərtib edilməsi, sərhədkeçmə prosedurları, daşıma qaydaları və şərtləri ilə bağlı məlumat verilməsi, istifadəçilərin müraciətlərinin qəbulu və cavablandırıl-

ması sistem vasitəsilə təmin ediləcək.

Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi bu sistemin fəaliyyətinin təşkili və inkişafı üçün tədbirlər görəcək, onun “Hökumət buludu” konsepsiyasına uyğun yerləşdirilməsini və dövlət reyestrələrinə daxil edilməsini təmin edəcək. Sistem vasitəsilə aparılan əməliyyatlara dair aylıq hesabatlar isə aidiyyəti qurumlara təqdim ediləcək.

Ekspert rəyi

Vüqar BAYRAMOV,
Milli Məclisin deputatı

Rəqəmsal Logistika Platforması Azərbaycanın investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına, xarici ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsinə və eyni zamanda, yeni sərmayələrin cəlb olunmasına mühüm töhfə verəcək.

Xüsusilə nəzərə alsaq ki, bu platforma logistika proseslərinin elektronlaşmasına, rəqəmsal həllərdən və hüquqi mexanizmlərdən daha geniş istifadə imkanlarına şərait yaradır, eyni zamanda, Azərbaycanın üzərindən keçən beynəlxalq yükləşmələrin həcminə və səmərəliliyinə də müsbət təsir göstərəcək.

“Bir pəncərə” informasiya sistemi nədir?

Yaradılması nəzərdə tutulan yeni sistem dövlət qurumları ilə biznes subyektləri arasında əlaqələrin vahid platforma üzərindən qurulmasına şərait yaradır ki, bu da idarəetmədə çevikliyin və şəffaflığın artırılması baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. “Bir pəncərə” mexanizmi idxal-ixrac və tranzit əməliyyatları zamanı tələb olunan sənədlərin elektron formada, vahid məkandan təqdim edilməsini mümkün etməklə vaxt itkisini və inzibati yükü əhəmiyyətli dərəcədə azaltmış olur. Müxtəlif dövlət qurumlarına ayrı-ayrılıqda müraciət ehtiyacının aradan qalxması isə sahibkarlar üçün prosedurların sadələşdirilməsinə, qərarların qəbulunun sürətlənməsinə və əməliyyat xərclərinin minimuma endirilməsinə xidmət edir.

Azərbaycanda Rəqəmsal Logistika Platformasının “Ticarət bələdçisi” modulu artıq istifadəyə hazırdır. Rəqəmsal inkişaf və nəqliyyat naziri Rəşad Nəbiyev “X” sosial şəbəkəsi hesabında bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin idxal-ixrac, tranzit, nəqliyyat və logistika üzrə fəaliyyətin rəqəmsallaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər barədə imzaladığı fərman rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafına, xarici ticarət əməliyyatlarının sürətləndirilməsinə, biznes mühitinin yaxşılaşdırılmasına, Azərbaycanın beynəlxalq logistika zəncirlərində mövqeyinin möhkəmləndirilməsinə xidmət edən fundamental strateji sənəddir.

Onun sözlərinə görə, fərmandan irəli gələn tapşırıqların icrasına artıq başlanılıb: “Bu çərçivədə Rəqəmsal Logistika Platforması (DLP – Digital Logistics Platform) yaradılmaqdadır. Platformanın “Ticarət bələdçisi” modulu istifadəyə hazırdır, digər modulların isə mərhələli şəkildə 2026-cı ilin sonuna qədər istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Cənab Prezidentə sahəyə göstərdiyi diqqət və qayğıya görə minnətdarlığımızı bildiririk”.

Qeyd edək ki, Rəqəmsal Logistika Platforması ticarət, logistika və gömrük proseslərinin Vahid Pəncərədən idarə olunmasını təmin edir. Bu, idxal, ixrac və tranzit əməliyyatları üzrə sənədləşməni vahid rəqəmsal sistemdə toplayan platformadır. Sənədləşmə proseslərini sürətləndirir, şəffaflığı artırır və əməliyyat xərclərini azaldır. Platforma yük sahibləri və nəqliyyat şirkətləri arasında etibarlı əməkdaşlığı təmin edən rəqəmsal həll təqdim edir. Məqsəd yükləşmə proseslərini sürətləndirmək, şəffaflığı artırmaq və logistik əməliyyatı daha səmərəli təşkil etməkdir.

Musa BAĞIRLI
XQ

Ekspert rəyi

Aqil ƏSƏDOV,
İqtisadi İslahatların Təhlili və
Kommunikasiya Mərkəzinin şöbə
müdiri, iqtisad elmləri doktoru

Prezident İlham Əliyevin imzaladığı “İdxal-ixrac, tranzit, nəqliyyat və logistika üzrə fəaliyyətin rəqəmsallaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında” Fərmanın əsas məqsədi ölkəmizdə xarici ticarətin tənzimlənməsi sahəsində dövlət idarəetmə mexanizminin təkmilləşdirilməsi, dövlət qurumlarının fəaliyyətinin səmərəli şəkildə əlaqələndirilməsi, o cümlədən idxal-ixrac, tranzit, nəqliyyat və logistika əməliyyatları üzrə vahid giriş imkanı əsasında rəqəmsal mühitin yaradılması, eləcə də yük axınlarının “ağıllı” idarə edilməsi sisteminin formalaşdırılmasıdır. Fərmanla Azərbaycanda “Bir pəncərə” informasiya sistemi yaradılacaqdır.

Bu, Azərbaycanın əlverişli coğrafi mövqeyi ilə uzlaşan, bu mövqeyi daha da möhkəmləndirən zamanında qəbul edilmiş siyasi qərarlar ölkəmizi Avrasiya məkanında aparıcı nəqliyyat-tranzit qovşağına çevirir. Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinin kəsişməsində yerləşən Azərbaycan uzunmüddətli və zəngin nəqliyyat-tranzit potensialına malikdir. Bu gün Azərbaycan, dünyanın yük axınlarında daha çox paya sahib olmaq üçün geniş imkanlara malikdir. Xüsusilə, Orta dəhliz Çin-Avropa arasında baş verən, illik 700 milyard dollardan da çox olan, yük dövriyyəsində cəlbədicə marşrutlardan biridir.

Bununla belə, regionda Çin – Mərkəzi Asiya – Qərbi Asiya (əksər mənbələrdə İran – Mərkəzi Asiya dəhlizi kimi qeyd edilir), Hindistan – Yaxın Şərq – Avropa, Çin-Pakistan dəhlizi, Trans-Əfqanıstan dəmir yolu layihəsi və s. çoxsaylı nəqliyyat layihələrinin reallaşdırıldığı bir dövrdə, Orta Dəhlizin cəlbədiciliyinin qorunması və artırılması, Azərbaycanın nəqliyyat-tranzit imkanlarının çevik və əlverişli şəkildə reallaşdırılması əsas ça-

ğırışlar kimi diqqəti cəlb edir.

Bir daha qeyd edim ki, fərman müasir dövrün çağırışlarından irəli gələn bir zərurətdir. Müasir dünyada rəqəbat mübarizəsinin əsas istiqamətlərindən biri əlverişli nəqliyyat-kommunikasiya çıxışlarına sahib olmaqdır və bu mübarizədə üstünlük qazanmağın başlıca şərtlərindən biri mövcud imkanların daha çevik və səmərəli şəkildə reallaşdırılması, eləcə də yeni texnika və texnologiyaların intensiv tətbiqidir.

Rəqəmsallaşma süni intellektin müxtəlif iqtisadi proseslərə yaxından nüfuz etməsi idxal-ixrac, nəqliyyat-logistika proseslərinin də çevikləşdirilməsini, bu sahəyə dair proseslərin “Bir pəncərə”dən idarə olunmasını zəruri edir. Bu iqtisadi proseslər üçün tələb olunan sənədlərin, o cümlədən kommersiya və nəqliyyat sənədlərinin, nəqliyyat vasitələrinə və daşınan mallara dair sənədlərin və məlumatların, yükləşmə və digər müqavilələrin elektron qaydada, “Bir pəncərə” sistemi vasitəsilə, təqdim edilməsi, sərhədkeçmə prosedurları, daşıma qaydaları və şərtləri ilə bağlı məlumatların sistem üzərindən elektron şəkildə izlənməsi, eləcə də istifadəçilərin elektron müraciətlərinin qəbulu və cavablandırılması, bütün hərəkət marşrutu boyunca daşınan yüklərin izlənilmə imkanının yaradılması, elektron ödənişə şərait yaradılması və beləliklə də idxal-ixrac, tranzit, nəqliyyat və logistika əməliyyatları üzrə vahid giriş imkanı əsasında tam rəqəmsal mühitin yaradılması ilə yük axınlarının “ağıllı” idarə edilməsi sisteminin tətbiqi Azərbaycanın qoşulduğu nəqliyyat dəhlizlərini daha cəlbədicə edəcəkdir.

Fərmanın icrası nəqliyyat-tranzit proseslərinin çevik və şəffaf təşkilinə dəstək verməklə, idxal-ixrac proseslərinin intensivləşməsinə, tranzit daşınmaların həcmində artmasına və beləliklə də uzun illər öncədən formalaşdırılmağa başlayan infrastruktur təminatdan daha səmərəli istifadəyə imkan verəcəkdir.

Yaxın gələcəkdə Zəngəzur dəhlizinin istifadəyə verilməsi yeni və daha zəngin nəqliyyat-tranzit imkanları yaradacaqdır ki, adıçəkilən fərmanın icrası həm də bu imkanların əlverişli şəkildə reallaşdırılmasına dəstək verəcəkdir. Beləliklə, dövlət başçısının bu fərmanı zamanında qəbul edilmiş qərar olaraq, yerli sahibkarların xarici bazarlara çıxışını daha da asanlaşdıracaq, sərhəd-buraxılış proseslərini sadələşdirərək nəqliyyat-tranzit xidmətlərini büdcənin əsas gəlir mənbələrindən birinə çevirəcəkdir.